

Hodnocení některých sociálních podmínek – říjen 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-10</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>1. – 8. 10. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1025</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EU.16</i>
Zveřejněno dne:	<i>30. října 2012</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Součástí říjnového šetření CVVM byla otázka sledující hodnocení některých sociálních podmínek v České republice.¹

Tabulka 1: Hodnocení situace v ČR, pokud jde o... (%)

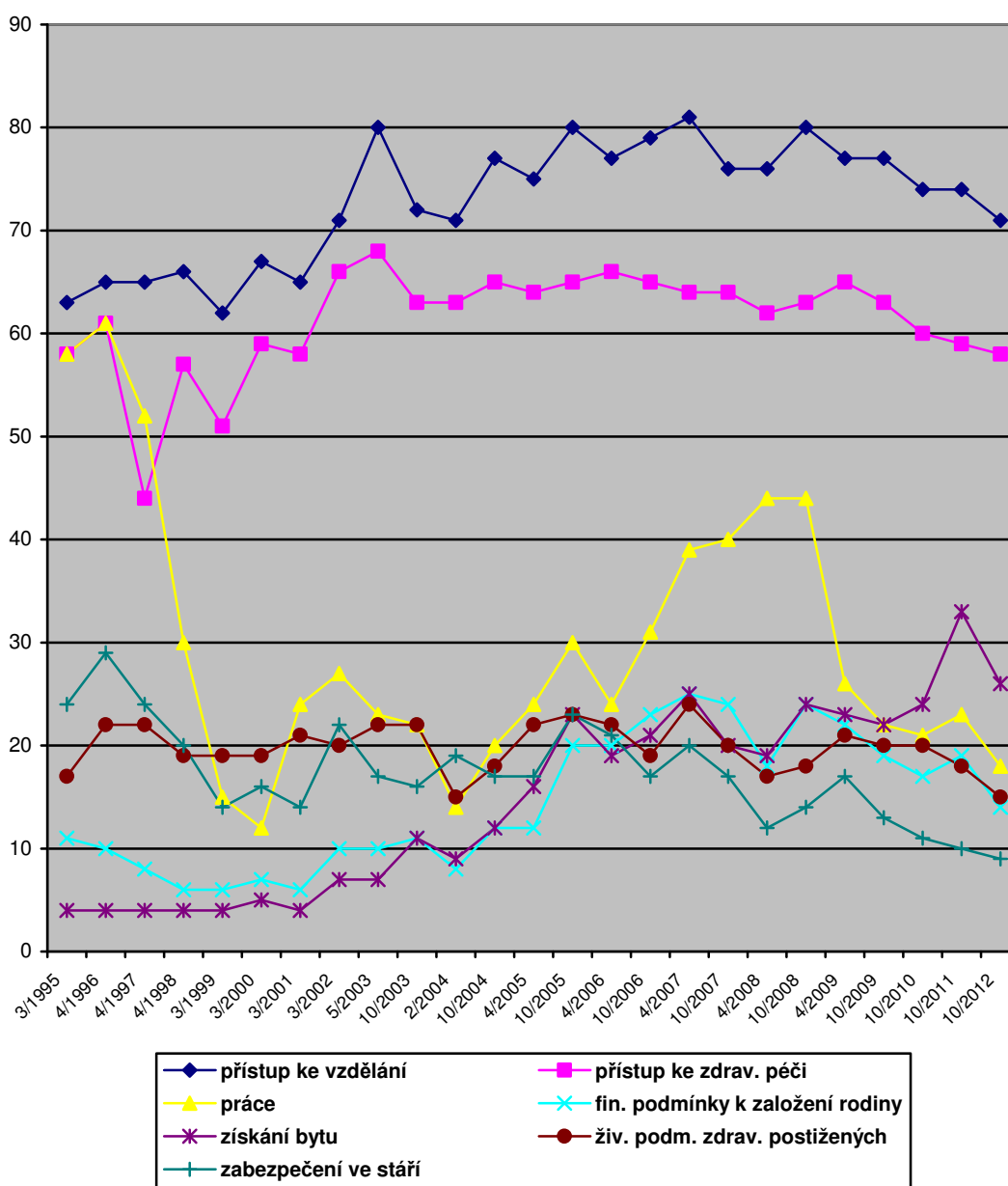
	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	neví
možnost přístupu ke vzdělání	17	54	17	6	6
přístup ke zdravotní péči	10	48	29	11	2
možnost získání bytu	5	21	41	27	6
možnost pracovat, být zaměstnán	2	16	44	36	2
životní podmínky zdravotně postižených	2	13	37	36	12
finanční možnosti k založení rodiny, možnost mít děti	1	13	50	32	4
zabezpečení ve stáří	1	8	39	48	4

Pozn.: Procenta v řádku.

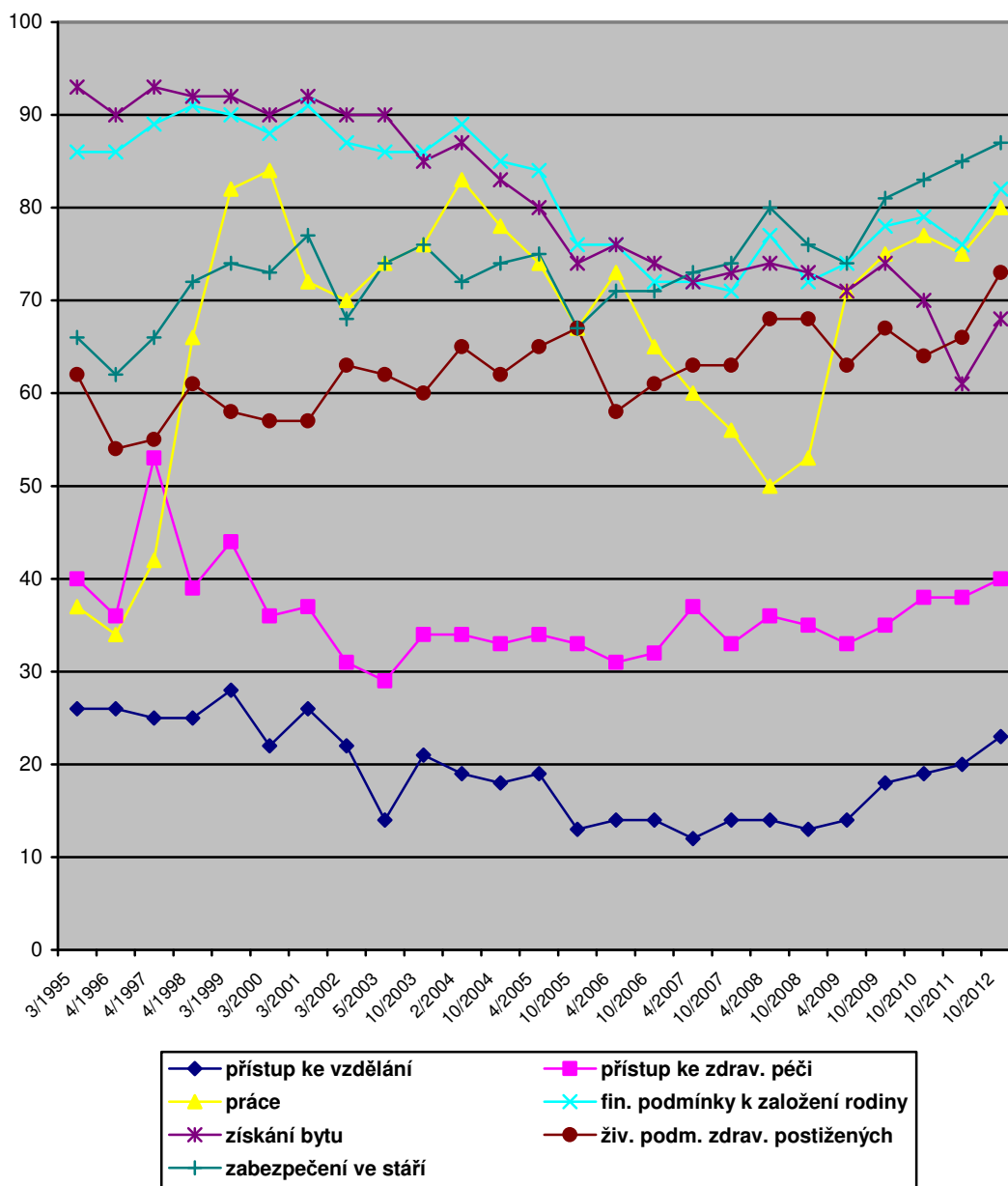
¹ Znění otázky: „Jak hodnotíte situaci v České republice, pokud jde o následující oblasti: a) Možnost získání bytu, b) finanční možnosti k založení rodiny, možnosti mít děti, c) zabezpečení ve stáří, d) podmínky života zdravotně postižených, e) možnost pracovat, být zaměstnán, f) přístup ke zdravotní péči, g) možnost přístupu ke vzdělání?“ Dotázaní si mohli v hodnocení jednotlivých položek vybrat z možností škály odpovědí: „velmi dobrá; dobrá; špatná; velmi špatná“.

Ze všech zkoumaných podmínek občané hodnotí převážně příznivě pouze stávající možnosti přístupu ke vzdělání (71 % pozitivně, 23 % kriticky) a přístup ke zdravotní péči (58 % / 40 %). U všech ostatních položek zcela jednoznačně převažují kritické hlasy, přičemž relativně nejhůře občané hodnotí možnosti zabezpečení ve stáří (87 % to vnímá kriticky, 9 % pozitivně). Vedle toho rovněž finanční podmínky pro zakládání rodin (82 % kriticky, 14 % pozitivně) nebo možnosti pracovat či být zaměstnán (80 % kriticky, 18 % pozitivně) jsou hodnoceny negativně asi čtyřmi pětinaми dotázaných. Značně kriticky jsou vnímány také životní podmínky zdravotně postižených s téměř třemi čtvrtinami kritických ohlasů (73 %) proti 15 % pozitivních. Z převážně kriticky vnímaných oblastí relativně nejlépe dopadlo hodnocení možnosti získání bytu, které čtvrtina (26 %) vidí pozitivně, zatímco kriticky situaci v tomto ohledu vnímají více než dvě třetiny (68 %) občanů.

Graf 1: Podíly příznivého hodnocení některých sociálních podmínek od r. 1995

Graf 2: Podíly nepříznivého hodnocení některých sociálních podmínek od r. 1995

Jak ukazují údaje zachycené v grafech 1 a 2, oproti poslednímu šetření z října 2011 došlo v hodnocení zkoumaných sociálních podmínek ke zhoršení v případě možnosti získání bytu (pokles příznivého hodnocení o sedm procentních bodů při stejně velkém vzestupu podílu nepříznivého hodnocení), finančních podmínek k založení rodiny (pokles příznivého hodnocení o pět procentních bodů, vzestup nepříznivého o šest procentních bodů), možnosti získat zaměstnání (pokles příznivého hodnocení o pět procentních bodů při stejně velkém vzestupu podílu nepříznivého hodnocení) a životních podmínek zdravotně postižených (vzestup nepříznivého hodnocení o sedm procentních bodů při mírném poklesu příznivého hodnocení o tři procentní body). Negativní posun u tří

zbývajících oblastí pak sice nepřekonal v meziročním srovnání hranici statistické významnosti, avšak v případě přístupu ke vzdělání se tento posun pohyboval právě na hranici statistické chyby a byl fakticky prodloužením trendu pozvolného zhoršování, které začalo v roce 2008. Obdobný trend postupného zhoršování od roku 2009 vidíme i u přístupu ke zdravotní péči a zabezpečení ve stáří. S výjimkou hodnocení možnosti získat byt, které v období od roku 2002 až do loňska bylo převážně na vzestupu a které teprve letos poprvé po dlouhé době zaznamenalo významnější propad, když ještě loni se meziročně významně zlepšovalo, u všech zkoumaných oblastí je aktuální hodnocení zřetelně horší než jaké bylo v roce 2008 před vypuknutím ekonomické krize.

Podrobnější analýza ukázala, že ve všech případech se hodnocení zlepšuje spolu se subjektivně vyjadřovanou životní úrovní respondentů. S výjimkou životních podmínek pro zdravotně postižené u všech hodnocených oblastí se hodnocení poněkud zlepšuje i se zvyšujícím se vzděláním dotázaných. Možnost získání bytu lépe hodnotí lidé ve věku 30 až 44 let a vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci. Finanční možnosti k založení rodiny příznivěji nahlízejí opět vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci a obyvatelé Prahy, zatímco opačný postoj ve zvýšené míře zastávají nezaměstnaní a kvalifikovaní dělníci. Také v případě zabezpečení ve stáří je hodnocení relativně příznivější mezi vysoce kvalifikovanými odborníky nebo vedoucími pracovníky. Životní podmínky zdravotně postižených méně kriticky posuzují studenti a podnikatelé. Možnost pracovat v poněkud příznivějším světle vnímají vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, obyvatelé Prahy a Středočeského kraje, kritičtějšími v tomto ohledu jsou nezaměstnaní, důchodci a obyvatelé Moravskoslezského kraje. Přístup ke zdravotní péči lépe vnímají mladí lidé ve věku do 30 let, studenti a Pražané, kriticky se o něm ve větší míře vyjadřují lidé ve věku nad 60 let, důchodci, obyvatelé Karlovarského kraje a dotázaní z měst od dvou do pěti tisíc obyvatel. Přístup ke vzdělání pak pozitivněji hodnotí samotní studenti, kritičtější postoj zaujímají důchodci a obyvatelé malých měst od dvou do pěti tisíc obyvatel.